Riskbedömning

av träd i urban miljö

Struktur
1. Lutar
2. Partier med gula/vissna blad
3. Grenar som härstammar från samma tillväxtpunkt
4. Gren som växer i rät vinkel
5. Gren med hög belastning
6. Abrupt böj på gren
7. Vattenskott
8. Invuxen bark
9. Håligheter i stam
10. Håligheter i grenar
11. Oregelbunden stam
12. Döda grenar inne i kronan
13. Avbrutna grenar
14. Toppdöd
15. Svulst
16. Blixtnedslag

Sprickor
17. Spiralformad stamspricka
18. Tvärgående stamspricka
19. Längsgående stamspricka
20. Grenspricka

Beskärningsskador
21. Beskärningssnitt
22. Toppkapning

Vednedbrytande svampar och skadegörare
23. Svampkroppar på stam
24. Svampkroppar på mark
25. Insektsangrepp
26. Röta i gamla skador
27. Blödningar

Mark och omgivning
28. Nyligen ändrade markförhållanden
29. Upplyft markbeläggning
30. Upplyft mark
31. Marksprickor
32. Stubbe från annat träd
33. Stående vatten
34. Ledningar

trädkontoret.

Riskbedömning av träd i urban miljö

Illustrationen visar exempel på strukturer, skador och omgivningsfaktorer som kan vara bra att uppmärksamma vid tillsyn av träd. Den är inte heltäckande och ska endast användas som en ”bra att ha koll på-lista” – inte som underlag för att på egen hand avgöra trädets risknivå eller behov av åtgärd. En eller flera indikatorer innebär inte automatiskt att trädet är farligt eller behöver beskäras eller fällas. Vid osäkerhet ska person med dokumenterad kompetens inom riskbedömning av träd alltid kontaktas.

Kompetens och utbildning

En hållbar trädförvaltning kräver att den faktiska risken vägs mot trädets biologiska, kulturhistoriska och sociala värden. Riskbedömningar bör genomföras systematiskt av personer med dokumenterad utbildning och erfarenhet av riskbedömning av träd, exempelvis med TRAQ-kvalifikation (Tree Risk Assessment Qualification). Fördjupade undersökningar ska utföras av personer med dokumenterad kompetens inom de metoder som används.

Utbildning i riskbedömning kan bidra till att färre träd fälls i onödan och att rätt åtgärder sätts in där de behövs. Välj en utbildare som är TRAQ-kvalificerad och har både praktisk erfarenhet av riskbedömning och dokumenterad pedagogisk kompetens.

Proportionerliga åtgärder

Åtgärder ska stå i proportion till den konstaterade risken. Prioritera lösningar som minskar risken samtidigt som så mycket som möjligt av trädet och dess värden bevaras. Det kan exempelvis vara säkerhets- eller avlastningsbeskärning, flytt av bänkar eller gångstråk, avspärrning eller anpassad användning av platsen. Fällning är en oåterkallelig åtgärd och bör väljas först när mindre ingripande alternativ inte ger en acceptabel risknivå.

Riskbedömningar och beslut om åtgärder ska dokumenteras och följas upp, eftersom träd och omgivningar förändras över tid. Beskärning bör utföras av en arborist med dokumenterad kompetens, exempelvis ETW-certifiering (European Tree Worker), för att undvika att trädet skadas mer än nödvändigt.

Faktisk och upplevd risk

Det är viktigt att skilja mellan upplevd risk och faktisk risk. Ett stort, gammalt eller synligt skadat träd kan uppfattas som farligt utan att den faktiska risken är hög. Faktisk risk bedöms genom att väga samman sannolikheten för att hela eller delar av trädet faller, sannolikheten för att någon eller något träffas samt konsekvensen om det sker. Risk är därför alltid kopplad både till trädets tillstånd och till hur platsen används. Om det saknas en möjlig ”måltavla”, exempelvis människor, fordon eller byggnader, medför en strukturell svaghet inte i sig en förhöjd risk. Beslut ska grundas på en professionell och systematisk bedömning, inte enbart på oro eller visuellt intryck.

Strukturer och biologiska värden

Döda grenar, håligheter, sprickor, blottad ved, röta och svampkolonisering kan ha betydelse för trädets mekaniska stabilitet, men kan samtidigt utgöra mycket värdefulla livsmiljöer. Att utskuggade grenar dör är dessutom en naturlig process och behöver inte vara ett tecken på nedsatt vitalitet. Förekomst av sådana strukturer ska därför leda till närmare bedömning – inte till en förhastad slutsats om beskärning eller fällning.

trädkontoret.